

Mads Føk er et uafhængigt kommunikationsorgan for de studerende ved mat-fys faggruppen på Aarhus Universitet

Mads Føk finansieres af Studienævnet for 2-fagsuddannelser og udkommer 9 gange om året (afhængig af stofmængden!), som regel (altid) på fredage.

Uopfordrede indlæg modtages meget gerne, og de behøver ikke nødvendigvis være indskrevne (men det ses gerne). Vi ser helst at indlæg afleveres som ASCII-tekst; enten i $\text{\LaTeX}2_{\epsilon}$ format eller som ren tekst.

Indlægene må gerne fremstå anonyme i bladet, men redaktionen skal vide, hvem der har skrevet dem. Skriv derfor navn og kontaktadresse på de indlæg, du afleverer!

Indlæg afleveres i Mads Føk's postbox på Matematisk Informationskontor, i Mads Føks postkasse ved Mat.Kant., afleveres til et af de nedenævnte redaktionsmedlemmer eller sendes til madsfoek@mi.aau.dk pr e-mail. Hvis man vil være sikker på, at indlægget kommer med i det førstkomende nummer, skal det afleveres før deadline (normalt fredag før klippe-klistre (står på kalenderen)).

Mads Føk har kontor i B11.

Indholdsfortegnelsen:

1. Forsiden
2. You're looking at it
3. Leder
4. Kulturelt
6. UNF Informerer
7. Filmquiz
8. KuFo
9. Nyt fra MFSR
10. Debat
11. Debat
12. KTP tegner
14. Nyt fra ISC
15. Leksikalt
16. Kalenderen

Mads Føk kan afhentes gratis følgende steder fra udgivelsesdagen og en uge frem:

Matematik: Ved Mat 11 opslagstavlen

Datalogi: På postboxene på R0

Fysik: På skranken udenfor informationen

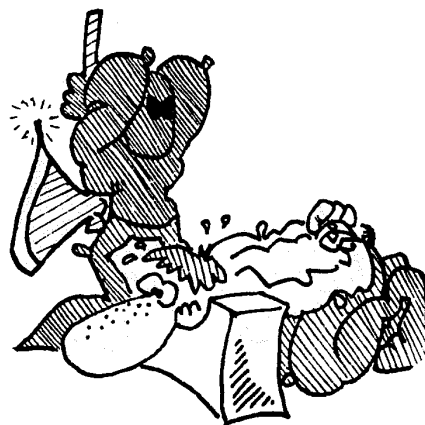
Kemi: Ved siden af informationen

Derefter v. henvendelse til et redaktionsmedlem!

Redaktionen :

Thomas Fangel	Mat/Fys	Ansvarshavende
Kristian Støchkel	Fys/Mat	\LaTeX niker
Kristian Pedersen	Dat/Mat	Tegner
Torben LauritZEN	Fys/Mat	Lex Red
Rasmus Kjær Ursem	Dat/Mat	Reporter
Hans Solgaard	Dat/Mat	Reporter
Peter Kaidin Frederiksen	Mat/Kem	Reporter
Signe Seidelin	Fys/Kem	Ny reporter

Copyright Mads Føk 1997

Seriøsitet, tak!

“Er ligningen $E = mc^2$ en kønspræget ligning? Måske ja. Lad os formulere den hypotese, at ja er det rigtige i den udstrækning, at den privilegerer lysets hastighed i forhold til andre hastigheder, som vi vitalt har brug for.”

– Luce Irigaray

Ovenstående citat stammer fra en ny bog af fysikerne Alan Sokal og Jean Bricmont, i hvilken de to forfattere angriber franske filosoffer for at anvende begreber og terminologi fra naturvidenskaben, som de ikke aner noget som helst om. I følge Jyllandspostens omtale af bogen den 6. oktober er en af hovedkonklusionerne i bogen, at franske filosoffer ofte skriver studentikost nonsens, der strutter af alskens fine ord og begreber fra naturvidenskaben, hvilket giver det skrevne karakter af pseudovidenskab. Sokal hævder, at filosofferne i et forsøg på at give deres videnskab en mere hård og eksakt karakter bruger udtryk fra de eksakte videnskaber, specielt fysik og matematik. Når disse begreber anvendes af personer, der ikke forstår dem, bliver resultatet nonsens. Her er et par eksempler: “Strukturen af en neurose er en torus”, “moderne krige udspiller sig i et ikke-euklidisk rum”. Man kan kun undre sig over, hvad de citerede mener med disse udsagn for slet ikke at tale om det i starten citerede, der vitterligt er nonsens. Og som Sokal hævder, kan man ikke undgå at tænke på, om det det virkelig

drejer sig om er, at hæfte nogle smarte ord fra matematikken på i et forsøg på at gøre udsagnene mere seriøse. Som Sokal skriver, er det misbrug af seriøs videnskab måske i et (mislykket) forsøg på at tilføre en anden videnskab mere seriøsitet.

Resultatet er i midlertid den diametrale modsætning. Hvordan kan fagfolk fra naturvidenskaben tage en videnskab, der anvender ord og begreber, hvis betydning de ikke har den fjerneste anelse om, seriøst? Hvordan kan en videnskab, hvis anerkendte fagtidsskrifter accepterer artikler, hvis indhold er totalt nonsens pakket ind i fine videnskabelige begreber, håbe på at blive opfattet seriøst? Sidste år fik Alan Sokal nemlig trykt en sådan artikel i det amerikanske tidsskrift “Social Text”, hvilket satte den debat i gang, der nu får endnu en tand med Sokals nye bog.

Inde i dette nummer af Føk vil man finde et eksempel på noget lignende: en journalist, der skriver om noget han ikke har den nødvendige viden om, hvilket resulterer i en noget uforståelig artikel.

Jeg tror ikke, at det er et nyt fænomen, at folk misbruger begreber og terminologi fra en videnskab, de ikke har noget kendskab til. Dette giver dog blot endnu større anledning til at være på vagt. Specielt hører dette misbrug ikke til i den akademiske verden. Må vi bede om seriøsitet, tak!

På redaktionens vegne
/Fangel

Om ordsprog, matematikere og deres brødre

Jeg passede for nyligt et spædbarn. Det var der for så vidt ingen ben i. Lille Johanne sov som en fuld stodder (undskyld udtrykket, men inspirationen kom af at have set på mig selv i morges). Grundet få men hårdtprøvede erfaringer var jeg overordentligt interesseret i at bevare hendes tilstand de to timer, jeg havde opgaven, så jeg turde hverken røre mig ud af flækken eller sige et kvæk. Jeg savneede så noget fornuftigt at lave og manglede en halv meter i at nå mine lektier. Derfor begyndte jeg at repetere ordsprog og bevingede ord. I ved, såsom: "Man skal ikke kaste med sten, når man selv bor i et drivhus", "majer" (det sidste sagde Cæsar efter at have kastet terningerne) eller "rette bager for smed". Dette var endestationen for mit intellektuelle bumletog, da jeg simpelthen ikke kunne huske om det var "smed for bager" eller "bager for smed". Måske "bager for bager"? Eller "jurist for datalog"? Nu gjaldt det bare om at finde ophavsmanden til det rigtige udtryk, og han var lige om hjørnet! Men først må man lige hen til det pågældende hjørne

ad følgende omvej:

Efter at have læst en Mat 11-ugesedel ved jeg nu, at komplekse tal skulle være et overstået kapitel. Derfor nærer jeg stor forhåbning til, at der tilmed også er nogen, der vitteligt har læst om disse små sjovere. Endvidere har nogen måske også læst det tilhørende historiske epistel i Lindstrøm, som handler en hel del om Caspar Wessel, om hvem der er sagt:

Han tegner Landkort og læser
Loven,
Han er saa flittig som jeg er doven.

Disse ord er skrevet af hans bror Johan Herman. Johan Herman var en af de der nordmænd, der i sidste halvdel af syttenhundredetallet gjorde Københavns værtshuse usikre. Han charmerede bl.a. de smukke jomfruer med sine improviserede digte og i netop et af disse stammer mit bevingede ord fra. Læs det - og byt så aldrig mere rundt på bager og smed.

Smeden og Bageren

Der var en liden Bye, i Byen var en
Smed,
Som farlig var, naar han blev vred.
Han sig en Fiende fik; (dem kan
man altid faae,
Jeg ingenhar, det gaae
Min Læser ligesaa!)
Til Uhæld for dem begge to
De træffes i en Kroe.
De drak (jeg selv i Kroe vil drikke;
For andet kommer jeg der ikke.
Anmærk dog, Læser! dette:
Jeg immer gaaer paa de honette.)
Som sagt, de drak,

Og efter mange Skieldsord, hidsigt
Snak,
Slaaer Smeden Fienden paa Plane-
ten
Saa stærkt var dette Slag,
At han saae ikke Dag,
Og har ei siden seet'en.
Strax i Arrest blev Smeden sat.
En Feldskiær faaer den døde fat,
Og om en voldsom Død Attest hen-
sender.
Den Mordere forhøres og bekiender.
Hans Haab var, at han skulde hisset
gaae,

Ogder Forladelse af sin Modstander
faae.

Men hør nu Løier! netop Dagen,

Før Dom skal gaae i Sagen,

Fremtriner fire Borgere

Før Dom skal gaae i Sagen

Ham saa tiltalede:

“Velviseste!

Vi veed, paa Byens Vel De altid see;

Men Byens Vel beror derpaa,

At vi vor Smed igien maa faae.

Hans Død opvækker jo dog ei den
Døde?

Vi aldrig faaer igien saa duelig en
Mand.

For hans Forbrydelse vi alt for gru-
somt maa bøde,

Om han ei hielpes kan.”-

“betænk dog, kiere Ven! der Liv for
Liv maa bødes.”

“Her boer en arm udlevet Bager,

Som Pokker snart desuden tager.

Vi har jo to, om man den ældste tog
af dem?

Saa blev Liv for Liv betalt.”-

“Ja,” sagde Dommeren, “det Indfald
var ei galt.

Jeg Sagen at opsette nødes;

Thi i saa vigtig Fald man maae sig
vel betænke,

Gid vores Smed jeg Livet kunde ski-
enke!

Farvel godt Folk! jeg gjør alt, hvad
jeg kan.”-

“Farvel velvise Mand!”-

Han bladrer i sin Lov omhyggelig;

Men finder intet intet der for sig,

Hvorved forbuden er, for Smed at
rette Bager;

Han sin Beslutning tager,

Og saa afsige denne Dom:

(Hvem, som vil høre den, han kom!)

“Vel er Grovsmeden Jens

For al Undskyldning læns,

Or her for Retten selv bekiendte,

Han Anders Pedersen til Evigheden
sendte:

Men da i vores By een Smed vi ik-
kun have,

Jeg maatte være rent af Lave,

Ifald jeg vilde see ham død.

Men her er to, so bager Brød”

“Thi kiender jeg for Ret:

Den ældste Bager skal undgielde
det,

Og for det skedte Mord med Liv for
Liv maa Bøde,

Til velfortientte Straf for sig

Og til ligesindede til Afskye og til
Skræk.”

Den Bager græd Guds jammerlig,

Da man ham førte væk.

Moral

Beredt til Døden altid vær!

Den kommer, naar du mindst den
tænker nær.

/Kaidin

UNF Informerer

Nyt fra MFSR

af Arne Jørgensen

Opstillingsmøde til de kollegiale organer

Tirsdag den 28. november 1997 klokken 16 i B11 holder **Mat.-Fys. Studenterråd** opstillingsmøde til de kollegiale organer. Der skal være valg til disse torsdag den 27. november 1997 og vi skal have fundet kandidater der vil stille op til Konsistorium, Fakultetsrådet og Studienævnet for 2-fagsuddannelser.

MFSR-møde

Der holdes MFSR-møde tirsdag den 28. november 1997 i B11 i umiddelbar forlængelse af opstillingsmødet.

Dagsorden:

1. Formalia
2. Meddelelser
3. Universitetsloven – demokrati i uddannelsessystemet
4. Skal der oprettes en ny matematiklinie?
5. Skal der oprettes en ny bioteknologiline?
6. Beretning
7. Valg til de kollegiale organer
8. Eventuelt

Alle studerende er velkomne til begge de ovenstående møder – hvor der naturligvis vil blive serveret kaffe for de trængende.

MFSR

Gid det var så simpelt!

Hosstående artikel er hentet fra Politiken. Da jeg læste den smed jeg straks alt hvad jeg havde i hænderne (en tekop, to negerboller, min lommeregner og en Geog Jensen prop-trækker) og begyndte at forfatte en kommentar:

“På Bagsiden d. 17/6 '97 udtrykkes gravitationskonstanten G således: $G = ar^2/M$. Der udtrykkes stor begejstring over, at denne konstant nu kan udtrykkes ved andre fundamentale enheder, hvorefter der skrives linie op og linie ned om “brintprotonen” som den løsende faktor. Godt nok skriver Christian Schmidt, at han ikke fik det hele på plads, så det er svært for mig at vurdere, om det er et seriøst indlæg eller en humoristisk bagsiddevittighed. For man har vel ikke opklaret en forbrydelse bare fordi, man kalder fantomsignalementet for Ib? Det er hvad Bagsiden gør! Som ren magi, sættes der trumf på, ved at indsætte talværdier med en mængde decimaler (for at virke klogere?) i formelen, så opgaven synes løst - en art kreativ bogføring! Men i teksten gøres der udelukkende rede for værdien af R . Selv kunne jeg godt gætte at M måtte være en masse tæt på enten protonens eller brintmolekylets (hvilken er jeg i tvivl om), men accelerationen a på $1,405...10^{-8}m/s^2$ har jeg ingen anelse om, hvad er. Et gæt kunne være Politikens forståelse for naturvidenskabelig formidling. Hvis dette ikke er tilfældet og Bagsiden vitteligt var seriøs, interesserer det mig meget at få svaret at vide.”

Brevet, indrømmer jeg, er skrevet i en no-

get hadsk tone. Det skyldes at jeg forinden havde skrevet en del læserbreve, som jeg aldrig hørte mere til. Men det udtrykker også den harme over, at naturvidenskab i danske aviser ikke tages alvorligt og viderebringes af inkompetente journalister. Artiklens emne er jo for så vidt interessant nok - for en noget smal målgruppe, godt nok. Føks læsere sidder nu og venter på det svar jeg fik, så vi alle kan gå lidt klogere hjem hjem. Svaret var følgende:

“Kære Peter Kaidin Frederiksen.

Tak for ders læserbrev. Vi modtager dagligt langt flere breve, end vi har mulighed for at offentliggøre. Derfor bliver vi nødt til at returnere Deres, men vi hører gerne fra Dem en anden gang.

Med venlig hilsen...”

Det blev vi jo desværre ikke klogere af. Og dog blev jeg. Ironisk nok var dette jo ikke ment som et læserbrev men bare en kommentar og et spørgsmål til redaktionen. Da jeg ikke fik tilbagesendt mine egentlige læserbreve, som jeg slutter af brevet er almindelig praksis, gad jeg derfor godt vide under hvilken betegnelse de blev rubriceret. Tilbage står jeg med fornemmelsen af, at Politiken ikke er interesseret i, hvad de selv skriver, hvilket vel ikke burde være rigtigt for en avis. Hvis det er praksis ikke at komme med uddybende svar, når læsere beder om det, men bare placere dem som læserbreve der kan blive hængende som endnu større spørgsmål, så virker “Den Levende” pludelig meget død.

/kaidin

KTP tegner

ISC arrangementer i dette semester

October

Saturday 25/10 at 20.30: The French Party. This is your chance to meet les Français, taste their Kronenbourg beer, wine, pastiche and other solid and liquid specialities. Good French and other music all night. Tickets: members 20 kr.; non-members 30 kr. If you come early to the happy hour you'll be able to get even cheaper drinks. A bientôt!

Thursday 30/10 at 20.00: Apollo Night: Trainspotting with short introduction.

November/December

Saturday 1/11 at 20.30: Dramatic Party. Horror and Halloween: be prepared for the worst at the Dramatic Party. Price: 20 kr. (members), 30 kr. (non-members).

Tuesday 4/11 at 19.30: General Meeting Festivities. Remark: The Mellow Café starts later at 22.00.

Thursday 6/11 at 20.00: Apollo-Night: Short films with Richard Raskin

Tuesday 11/11 at 20.30: Music Mellow Café Evening.

Thursday 13/11 at 9.45-13.00: Free concert at the Concert Hall.

Thursday 13/11 at 20.00: Slide-show about Greenland: Qajaq 96, 4 seasons in 3 months.

Saturday 15/11 at 19.30: Staying Inn Pasta Night.

Thursday 20/11 at 20.00: Christmas Beer tasting.

Saturday 22 at 20.30: Saturday Inn night.

Tuesday 25/11 at 20.30: Mellow Christmas Café.

Thursday 27/11 at 20.00: Theatre performance by ISC's theatre group.

Saturday 29/11 at 19.00: International Christmas Dinner & Party.

Thursday 4/12 at 20.00: The ISC choir in concert & Christmas quiz.

Saturday 6/12: Christmas Market in the Old Town.

Thursday 11/12 at 20.00: Apollo Film Night: "Happy Christmas Mr. Bean". Members only.

Tuesday 16/12 at 20.30: Very last Mellow Café of the Semester.

Wednesday 11/12 until Sunday 5/1: ISC closed: Christmas Holidays.

See the ISC WWW-page: <http://www.aau.dk/~admiang/index.htm> for further information.

Månedens ord: Isopoder

ISOPODER

Ifølge sagnet om geden Andrupur bliver betegnelsen ISOPODER anvendt første gang den 9. Det var midt under den almindelige festivitas i forbindelse med et gilde, og bonden Arn sagde: "Hil jer mine små møer, skænk mig blot fluks et fad øl mere". Da hændte det at geden Andrupur så dette, og hun blev såre forbavset, thi hun var aldrig årlere blevet forbavset. Men hvad bonden Arn ikke vidste var, at de kære ølmøer var nært beslægtede. Med ét blev de tapre bærere af den gyldne drik også bærere af bonden Atrinas' blåøjede afkom.

Da fremførte bonden Arn sine argumenter med en sådan kraft, at alle de der sad til bords med denne pukkelryggede og gigtplagede yngling måtte bøje hovedet bagover for at drikken skulle flyde livligere. Ordene var disse: "Dersom Atrinas nogensinde skal sjunge "Jeg gjorde det på min måde", skal han vedblive at sjunge i samme genre, og de, som er i hans nærhed, skal udbryde: "Åh!"

I samme øjeblik hændte det fantastiske at Atrinas brød ud i sang, og jublen var udpræget.

Efter at Atrinas således havde dangderet den, som skjælv hos bønderne, i nærved ni af månens cykler, skete der en dag noget forunderligt. Samtlige øl-møer var med ét parate til at servere igen, thi de var netop nedkommet.

Atrinas, for hvem såre lidt kunne skjules, havde en idé om, at han sikkert var faderen, så han ilede hen på kroen for at få et fad. Efter liden tid, bøvsede han og tog på visit hos de nyfødte. Han lagde dem alle på én lang række. Nogen tid senere hændte det, at Klyjle Augher's søn kom spankulerende. Da han så de unge mennesker, blev han ramt af forundrelse og udbrød: "Isopoder, jamen det er jo isopoder!" Thi børnene var allesammen ens.

Yderligere oplysninger findes i:

"MELD DIG TIL LANDSHOLDET", hustandsomdelt reklame for det grønlandske håndboldlands-hold

"NEBELKONVERSATION ET DIVERGERENDE EDDAER", af Hans Hauge, KU-forlaget 1968.

KALENDEREN

- Torsdag d. 23. Oktober : KuFo foredrag: "Asger Jorn og romanske stenbilleder"
- Lørdag d. 25. Oktober : Eulers Venner holder løvfaldstur
- Mandag d. 27. Oktober : Eulers Venner holder gult foredrag om knuder.
- Lørdag d. 1. November : TÅGEKAMMERET afholder HSTR
- Mandag d. 3. November : Foranlediget af en artikel af den franske filosof Luce Irigaray ned-sætter Jytte Hilden et udvalg, der har til opgave at afdække en mulig kønsdifferentiering i fysikkens ligninger. Udvalget forventes at nedkomme med en rapport og et lovforslag om forbud mod dette fænomen i dansk forskning.
- Fredag d. 7. November : NAT-Bar
- Fredag d. 14. November : Døddlinie på Føk nr. 3
- Onsdag d. 19. November : TÅGEKAMMERET holder Øl-Ludo.
- Fredag d. 21. November : Føk nr. 3 udkommer
- Mandag d. 24. November : KuFo foredrag: Lysbilledforedrag om Guatemala.
- Fredag d. 12. December : Døddlinie på julenummeret af Føk.
- Fredag d. 19. December : TÅGEKAMMERET holder Julefest med århundredets julerevy. Julenummeret udkommer. Mads Føk har i den anledning spurgt en række kendte franske filosoffer om deres mening om julen. Følgende blev svaret:
"Dagene op til jul har karakter af en imaginær tælleproces med en singular attraktor."
"At åbne pakker er som et kvantespring i den 7. dimension."
"Det er et svært spørgsmål – julen er jo ikke ligefrem en størrelse man kan foretage multipel regression på."
"Med tiden er Julen henfaldet fra en surjektiv irrationalitet til en ren materialistisk affære i et strengt konvekst rum."